

Prezident Beneš viděl do budoucnosti

V těchto dnech si připomínáme výročí narození prezidenta Edvarda Beneše – 28. 5. 1884. Pocházel z malých poměrů. Jeho otec byl chalupníkem a jen s velkým vypětím dokázal užít svou početnou rodinu. Edvard Beneš byl nejmladší z deseti dětí a naučil se v tomto prostředí odříkání a tvrdé práci. V době studia politických věd inklinoval k marxismu, ale brzy se s ním rozešel a přijal názory sociálně reformistické. Postupně se stal představitelem buržoazní demokracie a stoupencem angloamericko-francouzského imperiálního bloku. Spojil s ním svůj politický i osobní osud. Již při svých studiích se seznámil s T. G. Masarykem a roku 1915 za ním odjíždí do Paříže. Po jeho boku byl jedním z vůdců prvního československého odboje a zakladatelů Československé republiky. Než se stal prezidentem 18. 12. 1935, tak působil 17 roků jako ministr zahraničí. Hlavním pilířem jeho zahraniční politiky byla smlouva s Francií a později i se Sovětským svazem, kterou uzavřel i přes odpor konzervativců v roce 1935.

Ve 30. letech mladá republika neprožívala lehké časy – byla zde hospodářská krize, národnostní a sociální problémy i ohrožení ze strany nacistického Německa. Při vstupu do prezidentské funkce E. Beneš prohlásil: „Vstupoval jsem do funkce prezidentské s vědomím, že to bude dědictví těžké, snad hrozné“.

Prezident Beneš v národnostních otázkách se obával, že to není jen otázka národnostní, kdy jde o existenci Československa, ale i o záminku k vyhlášení války. O tom se pokoušel přesvědčit i Západ. Avšak marně. Anglie a Francie se dohodly doporučit československé vládě, aby přijala Hitlerovy požadavky. A v případě, že by nevyhovělo, tak neměly v úmyslu jej před Hitlerem chránit. Československo sice mělo s Francií obranou dohodu, ale jako by nebyla. Dne 30. září po horečném jednání, kdy prezident Beneš již použil výraz „hanebná zrada spojenců“, se diktátu čtyř mocností ona vláda podrobila. Učinila to přesto, že lid a armáda byli odhodláni republiku bránit, a přesto, že znali nabídku Sovětského svazu poskytnout nám potřebnou vojenskou pomoc, požádá-li o ní buď prostřednictvím Spojených národů, nebo přímo. Současně Sovětský svaz vyslal představitele svých ozbrojených sil do Prahy k projednání součinnosti, doplnil a přesunul více jak 30 divizí k západním hranicím. Tato nabídka ale nebyla přijata. Spojenci nás prodali a to, co přišlo, byl začátek velké evropské tragédie, a jak prohlásil E. Beneš: „Nechtějí bojovat společně s námi a za lepších okolností, budou muset bojovat těžce a za nás, až my bojovat nebudeme moci.....“

I přes naléhavé žádání E. Beneše nebyl do Mnichova k jednání pozván. Bezmocná kapitulace patří k nejsmutnějším událostem v našich dějinách, kdy jsme přišli o třetinu území, museli opustit obranné systémy v pohraničních oblastech, přišli jsme o průmyslové a zbrojařské závody. Československá republika na šest let byla vymazána z mapy Evropy.

Edvard Beneš po celý zbytek života v sobě nesl dilema - měli jsme bojovat za cenu ztrát anebo zachránit, co se zachránit ještě dalo pro příští dny? Za svého života se setkal s mnoha veterány bojů, kteří říkali: „Samozřejmě, ztráty na životech by byly nepochopitelně velké, ale bojovat jsme měli, bylo čím a bylo za co.“ Na pomoc Sovětské armády jsme se přitom mohli spolehnout.

Již v průběhu války řešil exilový prezident problém německé menšiny v pohraničních oblastech. Chtěl, aby Němci v Československu žili. Navrhoval tři samosprávné župy a tím by splnil dávný sudetoněmecký požadavek autonomie. Jeho návrh narazil doma i u čelních představitelů emigrace. O odsunu ho začali přesvědčovat Britové již v roce 1940. Po lidické

tragédii se s odsunem definitivně ztotožnil a svůj návrh předložil spojenecké komisi. Rozhodnutí dala Postupimská konference. Bez rozhodnutí velmocí by se odsun nemohl uskutečnit. Pravdou je, že velká část německé menšiny, zvláště pak němečtí fašisté žijící nejen v českém pohraničí, měli velký podíl na vzniku Mnichovské dohody, na zničení Československa a dalších tragických důsledků, které postihly český národ. Popravy, odvlékání do koncentračních táborů, to byly jen začátky jejich plánu na vyhlazení českého národa. Začalo to občany židovského náboženství a komunisty, kterých zavraždili přes 24.000, a dalšími tisíci vlastenců.

Edvard Beneš viděl daleko do budoucnosti. Jeho celoživotní zkušenost a dílo je pro nás inspirací. Poučení z Mnichova bylo hlavním východiskem poválečné činnosti a upevnilo jeho přesvědčení, že veškeré vztahy mezi státy mají být řešeny mírovými prostředky a demokratickými metodami. To ovlivnilo i jeho rozhodování v roce 1948 k řešení, které nebylo v souladu s jeho přesvědčením, ale bylo plně v souladu s demokratickými principy.

Pietní akt k uctění památky Edvarda Beneše se uskuteční v pátek 28. 5. 2021 od 11:00 hodin v Sezimově Ústí u místa posledního odpočinku pana prezidenta za účasti zástupců Jihočeského KV KSČM, OV KSČM Tábor, KČP a dalších vlasteneckých sil.

Alena Nohavová
předsedkyně Jihočeského KV KSČM

Ilustrační foto z minulých let